

[Startside](#) > ... > [Dine Rettigheder](#) > [Mindreåriges Rettigheder I Retssager](#) > GermanyIndholdet er leveret af
Tyskland

Mindreåriges rettigheder i retssager

Tyskland

I Tyskland findes der særlige regler og procedurer for juridiske anliggender vedrørende mindreårige ved domstolene. Disse regler og procedurer har til formål at beskytte mindreåriges rettigheder og interesser. Mindreårige er børn og unge under 18 år.

1. Mindreåriges evne til at anlægge sag eller handle i retssager

Børn kan i princippet deltage i civile retssager som sagsøgere eller sagsøgte fra fødslen. Civile retssager er retssager, der har til formål at håndhæve private rettigheder, såsom rettigheder i henhold til en lejekontrakt.

Retsevnen begynder imidlertid normalt først fra det fyldte 18. år. Dette betyder, at det først er fra dette tidspunkt, et søgsmål kan anlægges selvstændigt, f.eks. ved at indgive en klage eller fremsætte et krav. Inden det fyldte 18. år er det de juridiske repræsentanter for mindreårige, normalt forældrene, der skal udføre sådanne proceduremæssige handlinger på vegne af mindreårige.

Der er dog undtagelser.

- I tilfælde af en tvist om beskæftigelse af mindreårige kan de anses for at have retsevne fra det fyldte 7. år.
- I familieretlige sager om f.eks. ret til underholdsbidrag eller samværsret anses mindreårige for at have retsevne fra det fyldte 14. år. Det betyder, at de fra deres 14. fødselsdag selv kan udøve deres processuelle rettigheder. De kan således f.eks. anmode om indledning af en sag eller selv være adressater for processkrifter, der er relevante for sagen, og de har deres egen ret til aktindsigt.

2. Tilpassede procedureregler for retssager eller procedurer, der involverer mindreårige

2.1 Civile sager

Når et barn deltager i en civil retssag som sagsøger eller sagsøgt, afhøres en juridisk repræsentant, normalt forældrene, i stedet. Hvis sagsøgeren eller den mindreårige sagsøgte allerede er fyldt 16 år, kan retten dog efter eget skøn også spørge den mindreårige personligt.

2.2 Sager ved familiedomstole

Sager, der anlægges ved familiedomstole, navnlig på områder som forældremyndighed og samværsret, er underlagt særlige regler, der er tilpasset det forhold, at mindreårige er parter i eller berørt af sagen. Dette vedrører først og fremmest rettens forpligtelse til at høre barnet personligt, uanset alder, og til at danne sig sin egen mening om den mindreårige. Høringen finder normalt sted, uden at de juridiske repræsentanter er til stede. Desuden skal retten ofte høre børne- og ungdomsværnet (Jugendamt) og forældrene personligt. Hvis barnets tarv kræver det, skal retten udpege en passende samværge for barnet i sagen. Samværeren, der også kaldes "barnets advokat" i daglig sprogbrug, har til opgave at repræsentere barnets interesser i sagen.

2.3 Straffesager

2.3.1 Unge tiltalte

Mindreårige kommer kun i betragtning som tiltalte i straffesager, hvis de var fyldt 14 år på gerningstidspunktet. Tiltalte, der på tidspunktet for lovovertrædelsen var fyldt 14 år, men som endnu var under 18 år, er omfattet af en særlig ungdomsstrafferet. For unge, der på tidspunktet for lovovertrædelsen var 18 år eller derover, men under 21 år, kan ungdomsstrafferetten finde anvendelse afhængigt af deres individuelle udviklingsniveau eller lovovertrædelsens art. Ungdomsstrafferetten åbner ikke blot mulighed for mere forskelligartede foranstaltninger og muligheder for sanktioner end den almindelige strafferet for voksne, men indeholder også særlige forpligtelser i forbindelse med gennemførelsen af retssager. Ungdomsstrafferettens bestemmelser for mindreårige skal tage hensyn til unge tiltaltes udviklingsniveau. De domstole, der er kompetente i straffesager mod mindreårige, er særlige domstole, de såkaldte ungdomsdomstole (Jugendgerichte). Varetagelsen af retsbeskyttelsen af unge (Jugendgerichtshilfe) forestås af den kommunale ungdomsforsorg (Kinder- und Jugendhilfe), som principielt også er part i retssagen. Retsmøder ved ungdomsdomstole er ikke offentlige. Yderligere oplysninger om mindreåriges rettigheder kan findes [her](#).

2.3.2 Mindreårige ofre eller vidner

I straffesager er der indført særlige regler for at beskytte børn og unge under 18 år, der har været vidner til eller ofre for en strafbar handling. Disse regler har til formål at forhindre yderligere traumer. F.eks. skal afhøringer, forhør og andre efterforskningsforanstaltninger vedrørende det mindreårige offer gennemføres med særlig omhu. Afhøring af vidner under 18 år under retsmøder foretages udelukkende af dommeren. Alle andre parter i sagen, der har ret til at stille spørgsmål, skal forelægge deres spørgsmål gennem dommeren. For at undgå gentagne afhøringer bør der gøres brug af muligheden for, at der kan foretages video- og lydoptagelser af vidner under 18 år. I mange tilfælde kan videooptagelse af udtalelser fra et mindreårigt offer til en undersøgelsesdommer erstatte vidneafgivelse under retsmødet. Personer under 18 år, der har været ofre for seksuelle forbrydelser eller visse voldsforbrydelser, har ret til at anmode om psykosocial støtte under retssagen. Denne intensive støtte omfatter faglig bistand, information og støtte i straffesager og er gratis for de berørte. Hvis der er tvivl om, hvorvidt den tiltaltes tilstedeværelse i alvorlig grad kan skade et mindreårigt vidnes velbefindende, kan retten pålægge den tiltalte at forlade retssalen under afhøringen af vidnet. Hvis der er tale om mindreårige vidner, skal vidneafhøringen ske for lukkede døre, hvis den pågældende anmoder herom. Desuden kan mindreårige ofre i nogle tilfælde intervenere som civil part og gives gratis advokatbistand til dette formål.

2.3.3 Børnevenlig information om straffesager

Forbundsjustitsministeriet har talrige børnevenlige informationsbrochurer, såsom folderen "[Du bist nicht allein](#)" ("Du er ikke alene") for børn i førskolealderen og i grundskolen eller folderen "[Ich habe Rechte](#)" ("Jeg har rettigheder") for teenagere. Disse faktablade indeholder oplysninger om straffesager på en alderssvarende måde. Yderligere oplysninger om straffesager findes på Forbundsjustitsministeriets websted og på adressen: <http://www.hilfe-info.de/>. Yderligere oplysninger om rettighederne for mindreårige ofre for strafbare handlinger, kan findes [her](#).

3. Foranstaltninger til fremskyndelse af sager vedrørende mindreårige

3.1 Sager ved familiedomstole

Sager vedrørende barnets bopæl, samværsret eller tilbagelevering samt sager, der drejer sig om, at barnets tarv bringes i fare, skal gennemføres som en prioritet og fremskyndes. Det forventes, at retten vil drøfte sagen med sagens parter inden for en måned. Under denne drøftelse bør retten bestræbe sig på at nå frem til en aftale mellem forældrene. Med henblik herpå kan retten også pålægge forældre at deltage i et rådgivningsmøde arrangeret af børne- og ungdomsrådgivningstjenesterne eller at deltage i et informationsmøde om mægling. I sager om samværsret skal retten vedtage en foreløbig ordning for samværsret for denne periode.

3.2 Straffesager

I Tyskland gælder der særlige regler for fuldbyrdelse af sanktioner mod teenagere. Målet om social reintegration, som er kernen i ungdomsstrafferetten, er også afgørende for gennemførelsen af de pålagte sanktioner. Der bør

tages hensyn til unge lovovertræderes særlige behov og udviklingsniveau. Inden for ungdomskriminalitet har ungdomsdomstolen forskellige muligheder for at sanktionere, herunder advarsler, forbud mod en bestemt livsstil, deltagelse i kurser i sociale færdigheder, straffe bestående i at udføre arbejde eller genopretning gennem mægling, (kortvarig) frihedsberøvelse og, som en sidste udvej i alvorlige tilfælde, en straf i form af ungdomsfængsel. I dette tilfælde fuldbyrdes de straffe, der idømmes mindreårige, i specielle institutioner for mindreårige, der har til formål at sikre alderssvarende behandling og uddannelse.

4. Tværfaglige arbejdsmetoder

4.1 Indvirkning på den tiltalte mindreårige

For at nå det primære formål med ungdomsdomstolen, som er at forhindre, at gerningsmanden gentager sin kriminalitet, er et koordineret samarbejde mellem de forskellige faglige organer, der er involveret i straffesager mod mindreårige, af særlig betydning. Gennem denne koordinerede tilgang kan ungdomsstøtteforanstaltninger og domstolens afgørelser specifikt målrettes den tiltaltes individuelle situation. F.eks. sender ungdomsforsorgens afdeling for retsbeskyttelse af unge en rapport til anklagemyndigheden om tiltaltes personlighed og livssituation, så snart efterforskningen begynder. På grundlag af disse oplysninger begynder overvejelserne om, hvordan der bedst kan reageres på overtrædelsen på et tidligt tidspunkt. I praksis er der indført forskellige samarbejdsmodeller mellem ungdomsforsorgen, politiet og anklagemyndigheden, hvilket kan bidrage til at optimere og fremskynde den korrekte afvikling af sagerne.

4.2 World Childhood Foundations børnehuse

World Childhood Foundations "[børnehuse](#)" er specifikt beregnet til at imødekomme behovene hos børn og unge, der er ofre for fysisk eller seksuel vold. Disse faciliteter er børnevenlige, tværfaglige modtagelsescentre, der er udformet til mindreårige, som er ofre for fysisk eller seksuel vold. Det tætte samarbejde mellem læger, psykologer, børne- og ungdomsforsorg, politi og retsvæsen under samme tag har til formål at undgå gentagne afhøringer eller undersøgelser af mindreårige ofre. Det første børnehus i Tyskland blev indviet i Leipzig i 2018, og der findes andre huse i Berlin, Düsseldorf, Heidelberg, Ortenau, München, Flensburg, Schwerin og Hamburg.

5. Uddannelse af retlige aktører

5.1 Advokater

Der er en lang vifte af efteruddannelseskurser for advokater i Tyskland, herunder om mindreåriges rettigheder i retssager. Disse kurser tilbydes navnlig inden for rammerne af obligatoriske specialkurser for advokater i familieret, strafferet og transportret.

5.2 Dommere og anklagere

Deutsche Richterakademie (det tyske dommerakademi) tilbyder en lang række kurser om mindreåriges rettigheder i retssager. Disse kurser henvender sig til både unge begyndere og erfarne specialister. De formidler specialviden og psykologiske færdigheder.

Disse kurser dækker emner som høring og afhøring af børn og unge, misbrug af børn og ungdomskriminalitet. Målet er at gøre dommerne opmærksomme på børns og unges situation og behov og at udstyre dem med praktiske færdigheder med hensyn til omgang og kommunikation med dem. Deltagelse i disse kurser er frivillig.

Familieretlige sager indbringes for familiedomstole. Dommere ved familiedomstole spiller en central rolle og har et væsentligt ansvar i disse sager. Lovgivningen fastsætter specifikke kvalifikationskrav for sådanne dommere, som ud over den relevante juridiske viden omfatter påviseligt kendskab til psykologi, især til barnets udviklingspsykologi og til kommunikation med børn eller kræver hurtig tilegnelse af disse kompetencer.

Dommere og anklagere, der beskæftiger sig med strafferet ved ungdomsdomstole, skal have specifikke uddannelsesmæssige færdigheder og kvalifikationer.

6. Barnets tarv

Sager i henhold til børnelovgivningen, som f.eks. sager om forældremyndighed eller samværsret, er underlagt princippet om ex officio-prøvelse og er styret af hensynet til barnets tarv. Princippet om barnets tarv er defineret i den tyske borgerlige lovbog (Bürgerliches Gesetzbuch) som et vejledende princip, der skal være retningsgivende for afgørelser vedrørende børns rettigheder. Det er afgørende for alle bestemmelser vedrørende forældreansvar.

Forskellige regler præciserer for visse afgørelses vedkommende, hvordan der tages hensyn til barnets tarv. Det kan følge heraf, at en afgørelse

- skal være bedst muligt afstemt efter barnets tarv (f.eks. hvis forældremyndigheden overdrages til en enlig forælder)
- skal tjene barnets tarv (f.eks. med hensyn til forholdet til andre referencepersoner end forældrene)
- ikke må være i strid med barnets tarv (f.eks. hvis der er truffet bestemmelse om fælles forældreansvar) eller bringe barnets tarv i fare (f.eks. i tilfælde af fratagelse af forældremyndigheden).

Princippet om ex officio-prøvelse indebærer, at retten er forpligtet til af egen drift at undersøge alle de faktiske omstændigheder, der er relevante for afgørelsen. Dommeren spiller derfor en aktiv rolle i gennemførelsen af forpligtelsen til at sikre, at der tages hensyn til alle relevante kendsgerninger og omstændigheder i sagen med henblik på at træffe den bedst mulige afgørelse af hensyn til barnets tarv. Familiedomstolens hovedopgave i de pågældende sager er derfor fra sag til sag at træffe den afgørelse, der bedst tjener barnets tarv.

7. Fuldbgyrdelse af afgørelser vedrørende mindreårige

7.1 Tvangsfuldbgyrdelse af civilretlige afgørelser

Fuldbgyrdelse over for en mindreårig er i princippet tilladt. Hvis den mindreårig er i besiddelse af aktiver, der kan anvendes til at betale gæld, f.eks. en arv, kan der foretages tvangsfuldbgyrdelse i disse aktiver. I forbindelse med sådanne foranstaltninger kan fogeden ikke henvende sig direkte til en mindreårig, der ikke selv har retsevne, men kun til dennes juridiske repræsentant.

7.2 Straffesager

I Tyskland gælder der særlige regler for fuldbgyrdelse af domme, der er idømt unge. Straffelovgivningen for unge sigter mod social reintegration og tager hensyn til unge lovovertræderes særlige behov og udviklingsniveauer. Unge lovovertrædere anbringes i specielle institutioner for mindreårige, der har til formål at yde alderssvarende behandling og uddannelse. Domme er generelt lempeligere end for voksne og har til formål at reintegrere unge lovovertrædere i samfundet. Inden for ungdomsstrafferetten har dommere forskellige muligheder for at straffe, herunder advarsler, anvisninger, samfundstjeneste, (kortvarig) frihedsberøvelse og ungdomsstraf i form af fængsel.

8. Anfægtelse af retsafgørelser

8.1 Sager ved familiedomstole

I familieretlige sager skal mindreårige, der ikke har retsevne, have adgang til de relevante retsmidler i sagen gennem deres juridiske repræsentant. Klagemulighederne giver en berørt person mulighed for at anfægte en retsafgørelse. Desuden har børn på 14 år og derover ret til at gå til domstolene i alle sager, der berører dem. Hvis der er stillet en samværgen til rådighed for at bistå barnet i sagen, tilkommer det samværgen at drøfte retsafgørelsen med barnet og overveje, om det er i barnets interesse at appellere denne afgørelse.

8.2 Straffesager

Under hele straffesagen mod mindreårige har tiltalte mindreårige, hvis de mener, at deres rettigheder er blevet krænket, fuldt ud ret til at få de vedtagne foranstaltninger og afgørelser taget op til fornyet overvejelse. Klageprocedurerne omfatter også særlige appeller til prøvelse af afgørelser, som også kan indgives af forældrene eller af den mindreåriges juridiske repræsentanter. Yderligere oplysninger om mindreåriges

rettigheder kan findes [her](#).

9. Adoption

Afgørelser om adoptioner træffes af retten. Når et barn skal adopteres, er børne- og ungdomsforsorgen part i sagen. Dette er grunden til, at der som hovedregel finder en adoptionsmæglingsprocedure sted, inden der indledes en familieretlig sag. Mægling i forbindelse med adoption kan kun varetages af ungdomskontorer, regionale ungdomskontorer (Landesjugendämter) og autoriserede adoptionsmæglingstjenester.

I forbindelse med alle adoptionssager i udlandet, der indledes efter den 1. april 2021, skal mæglingen foregå gennem en mæglingstjeneste i udlandet. Mæglingstjenester i udlandet omfatter de regionale ungdomskontorers centrale adoptionsagenturer samt statsanerkendte mæglingstjenester i udlandet. Hvis adoptionen er foretaget uden adoptionsmægling, kan den udenlandske adoptionsafgørelse kun anerkendes i Tyskland i særlige tilfælde og på strenge betingelser. Anerkendelsen skal foretages af en domstol.

Fra det fyldte 14. år og fremefter kræver tysk ret, at barnet giver sit samtykke til adoption. Desuden kræves der samtykke fra den juridiske repræsentant. For børn under 14 år kan samtykke kun gives af den juridiske repræsentant. Også i dette tilfælde er barnets vilje afgørende.

Fra det fyldte 16. år har adopterede personer ret til at konsultere deres sagsmapper for oplysninger om deres oprindelse og deres biografi. Når barnet søger efter sin oprindelse, har det også ret til bistand fra adoptionsmæglingstjenesten.

 Sidste opdatering: 23/07/2025

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af de respektive EU-lande. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Europa-Kommissionen påtager sig ingen form for ansvar for oplysninger eller data, der optræder i nærværende dokument, eller hvortil der henvises heri. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.